

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 333/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Marekom Belkom, LL.M., Fraňa Kráľa 1504, Čadca, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 60 Cr 1/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 60 Cr 1/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Ďalej navrhuje prikázať okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznať mu primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca podal na Okresnom súde Martin žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku č. R 40/2019 z 30. septembra 2019 spolu s návrhom na odklad jeho vykonateľnosti. Tvrdí, že sa opakovane zaujímal o stav napadnutého konania (mesiac apríl a jún 2022, pozn.), avšak bezúspešne, a preto 30. januára 2023 podal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi súdu, ktorý ju vyhodnotil ako dôvodnú. Sťažovateľ, citujúc jednotlivé základné práva, ktorých porušenie namieta svojou ústavnou sťažnosťou, uvádza, že okresný súd svojím nekonaním spôsobil zbytočné prietahy, ktoré vyvolali u sťažovateľa stav

právnej neistoty, pretože pomerne dlhý čas nemal vedomosť o tom, ako súd vo veci postupuje a ak áno, tak v akom časovom horizonte sa dosiahne súdne rozhodnutie v jeho veci. Sťažovateľ svoj nárok a výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje tým, že v jeho prípade ide o zrušenie rozhodcovského rozsudku, s ktorým žalobca nesúhlasí a považuje ho za nespravodlivý, pričom preskúmania takéhoto rozsudku sa domáha na súde ako orgáne znalom práva, zabezpečujúcom právnu ochranu. Nečinnosťou, resp. oneskorenou činnosťou okresného súdu vzniká u sťažovateľa nespokojnosť a pretrváva u neho právna neistota.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

6. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, , III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

7. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom, alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

8. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti požiadal okresný súd o vyjadrenie sa k jej obsahu (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde), súčasťou ktorého bolo aj stanovisko zákonnej sudkyne. Opíšu chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, zákonná sudkyňa uviedla, že sťažovateľ podal 14. decembra 2019 žalobu na Okresnom súde Martin, ktorý viedol súdne konanie pod sp. zn. 15 Csr 1/2019 a z dôvodu kauzálnej nepríslušnosti vec sťažovateľa postúpil 20. decembra 2019 Okresnému súdu Banská Bystrica. Vec bola pôvodne nesprávne zapísaná do registra „Csr“ a do správne určeného registra „Cr“ ju okresný súd previedol 9. januára 2020, zároveň jej pridil spisovú značku 60 Cr 1/2020. Žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku (27. februára 2020, pozn.) a rozhodca bol vyzvaný na doručenie rozhodcovského spisu, ktorý bol okresnému súdu predložený 2. apríla 2020. Žalobca uhradil súdny poplatok 12. mája 2020. Okresný súd uznesením č. k. 60 Cr 1/2020 z 20. októbra 2020 rozhodol o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodcovského rozsudku č. 40/2019 z 30. septembra 2019. Žalovaný sa k podanej žalobe a jej prílohám nevyjadril, hoci mal riadne vykázané doručenie. Bez toho, že by sa zákonná sudkyňa chcela zbaviť svojej zodpovednosti, chcela objasniť, za akých okolností došlo už k spomínanému obdobiu nečinnosti v prejednávanej veci. Uviedla, že obdobie poznačené nečinnosťou v napadnutom konaní bolo spôsobené výlučne jej pracovnou zaneprázdnenosťou a vybavovaním inej pridelenej agendy v senáte podľa rozvrhu práce, nie vedome či úmyselne. Tiež upriamila pozornosť na to, že obdobie od marca 2020 do februára 2022 bolo poznačené pandemickou situáciou a v súvislosti s prijatými obmedzujúcimi opatreniami, keď bolo možné v civilnom sporovom konaní uskutočniť pojednávanie len vtedy, ak s tým strany súhlasili. S ohľadom na povahu veci sťažovateľa, kde je potrebné rozsiahle dokazovanie pre náležité zistenie skutkového stavu, by pojednávanie v neprítomnosti sporových strán stratilo opodstatnenie. Vo veci bol nariadený termín pojednávania na 17. marec 2023, ktorý bol zrušený z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľa a nový termín bol nariadený na 5. máj 2023.

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti, zo súdneho spisu a vyhodnotením chronológie uskutočnených procesných úkonov je zrejmé, že hoci postup okresného súdu nebol v napadnutom konaní optimálny, od februára 2023 (teda už pred podaním ústavnej sťažnosti, pozn.) bola konajúcim súdom plynulosť konania obnovená a okresný súd vec sťažovateľa aktuálne riadne prejednáva. Ústavný súd je toho názoru, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom (14. marca 2023) nemožno hovoriť o nečinnosti okresného súdu. Sťažnosť na prieťahy v konaní adresovaná predsedovi súdu z 30. januára 2023 bola efektívna a splnila požadovaný účel, keďže bezprostredne potom okresný súd s cieľom odstrániť právnu neistotu sťažovateľa nariadil vo veci pojednávanie na 17. marec 2023, ktoré sa však neuskutočnilo pre prekážku na strane sťažovateľovho právneho

zástupcu. Ako vyplýva z obsahu zápisnice z pojednávania uskutočneného 5. mája 2023, ktorú si ústavný súd zadovážil, toto sa konalo v neprítomnosti žalovaného a bolo odročené na 20. jún 2023 na účel opätovného predvolania žalovaného a zadováženia listinných dôkazov. Právny zástupca sťažovateľa bol vyzvaný, aby do 26. mája 2023 doručil súdu úradný preklad listín z nemčiny do slovenského jazyka, pretože k žalobe boli pripojené tieto listiny iba v nemeckom jazyku. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu je v sporovom konaní stranou, ktorá musí aktívne uplatniť prostriedky procesného útoku a uniesť dôkazné bremeno v zmysle zásady *affirmanti incumbit probatio* (kto tvrdí, ten dokazuje). Keďže ďalšie pojednávanie bolo odročené na 20. jún 2023, možno uzavrieť, že je snahou okresného súdu vec čo najrýchlejšie prejednať a rozhodnúť.

10. Pokiaľ ide o obmedzenia v súvislosti s pandémiou COVID-19, na ktoré poukazuje okresný súd prostredníctvom zákonnej sudkyne vo svojom vyjadrení, ústavný súd v rámci svojej vlastnej judikatúry (napr. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 42/2021, I. ÚS 126/2021, či I. ÚS 11/2022) spravidla považoval mimoriadne opatrenia v rozhodnom čase za objektívnu skutočnosť, ktorú súdy nemohli v zásade nijak ovplyvniť (obzvlášť ak bolo jednoznačne preukázané, ako to bolo aj v danom prípade, že prijatými opatreniami došlo v podstate k znemožneniu, resp. značnému sťaženiu vykonania nevyhnutných procesných úkonov, pozn.). Výlučne na ťarchu okresnému súdu tak nie je v okolnostiach danej veci možné pričítať jeho „nekonanie“ v tomto období, keď síce nepojednával, ale v roku 2020 aspoň vykonával procesné úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci vrátane vydania uznesenia o odklade vykonateľnosti žalobou napadnutého rozhodcovského rozsudku.

11. Komplexným posúdením veci, s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného súdom prvej inštancie, ako aj fakt, že 20. októbra 2020 okresný súd rozhodol o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku č. R 40/2019 z 30. septembra 2019, čím sťažovateľovi poskytol dočasne primeranú ochranu až do meritórneho rozhodnutia, ústavný súd uzatvára, že v postupe okresného súdu nevzhliadol také zásadné pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených prietáhov dosahujúcich ústavnoprávnu intenzitu. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy a zložitosti veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015, IV. ÚS 120/2018, I. ÚS 266/2021).

12. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že nateraz neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných práv. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

14. Na záver ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sa sťažovateľ domáhal

ochrany svojich práv za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prieťahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 8. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu